

Vilém Tomas - SCÉNÁŘ k rozhlasové reportáži

ZŠ Via Montessori, Hlučín

Vypracovaly: Z. Gavlíková, N. Golová, M. Šlosárková, E. Víchová

Nahrávka pořízena dne 10.4. 2025 v Hlučíně na Vrablovci

Vstup 1: Elen Víchová

Pan Vilém Tomas, narozen 1. července 1933 v Hlučíně, je můj pradědeček. Trávíme spolu spoustu času, je velmi čilý a má výbornou paměť. Bavíme se spolu o různých věcech. Tématu druhé světové války jsme se však nikdy nedotkli. Byla to pro mne určitá výzva. Bude chtít na takové věci vzpomínat? Víím, že život v Hlučíně nebyl jednoduchý. Praděda Vilém se s nadšením pustil do vzpomínání. Třeba o tom, jak jeho tatínek pocházel ze Šilheřovic, kde působil klan židovských průmyslníků, Rothschildů. Když se oženil, získal místo na statku v Hlučíně. Zde pak praděda vyrůstal a spolu se sourozenci prožil celou válku.

Vstup 1: Vilém Tomas (00:24 - 00:54)

Můj otec pochází ze Šilheřovic, a jelikož se potom oženil tak mu dal Rothschild místo ve statku v Hlučíně. Ten statek je tam, kde je teď prakticky tam je Billa.

Vstup 2: Zuzana Gavlíková

Rothschildové vlastnili pozemky a nemovitosti nejen na Hlučínsku. S příchodem různých omezení a nacistické perzekuce, museli uprchnout do Ameriky. Takové štěstí ale neměli židovští obyvatelé Hlučína. Pan Vilém si pamatuje na mnoho obchodníků a prodejců, někteří z nich měli obchody (například s textilem) přímo na náměstí. Nikdo z nich válku nepřežil. Pan Vilém byl svědkem likvidace židovského hřbitova a modlitebny, také povolání židovských obyvatel Hlučína k hromadnému odjezdu do Ostravy, odkud byl z hlavního nádraží vypraven první transport do Polska.

Vstup 2: Vilém Tomas

(17:35 - 18:32)

Já mám ještě věšák starý doma, kde je napsáno, teď jako majitel byl Groda a německy je vypálené v tom ramínku a že Hlučín, Hulčín tam je a to to, to tam nechal ten majitel, to si ho pamatuji, ten měl právě šaty, klobouky a tak. Na náměstí měl obchod a sice v těch místech jak je Bětka směrem ale dovnitř tam byla stará pošta cihlová červená vedle měl Groda ten obchod, jako ten majitel.

(1:43 - 2:06)

Bylo tam hodně židovských obyvatel ale zajímavé je že ti židovští obyvatelé většinou pokud mohli šli na českou stranu do Ostravy a tam.

Vstup 3: Marion Šlosárková

Kozmicemi vedla válečná fronta, někteří němečtí vojáci se snažili utéct. Vydali se směrem na Hlučín, kde je německá vojenská policie zatkla, vyslýchala a odvedla na Vinnou horu. Mezi Vilémem a jeho kamarády se to rychle rozkřiklo a jelikož byli hodně zvědaví, rozhodli se vše pozorovat. Stali se tak svědky popravy 24 vojáků, kteří odmítli dále bojovat.

Vstup 3: Vilém Tomas (03:03 - 03:45)

Tam byly tři pomníky takové dřevěné stožáry tak tam jich přivezli a tam jich odstřelili tich Němců, takových možná přes dvacet nebo osmadvacet jich takových pozastřelili, svojich, Oni se bránili že neutekli že neměli už žádného, sami zůstali tam že ostatní jsou mrtví. Jich to nezajímalo, měli bojovat.

Vstup 4: Nela Golová

Válka zasáhla i do rodiny pana Viléma. Jeho otec, musel v březnu 1943 narukovat do německé armády. S tou se nakonec dostal do Řecka, které bylo nacisty okupováno až do roku 1944. František Thomas byl zajat partyzány a nucen pracovat u tamního sedláka. Několik let o něm jeho rodina neměla žádnou zprávu. Jeho nečekaný návrat domů patří mezi nejradostnější vzpomínky.

Vstup 4: Vilém Tomas (43:58- 44:15) (44:07- 44:29)

A najednou vidíme jak někdo bouchá doma na dveře a otec přišel. Jéj my jsme byli rádi my jsme nevěděli, to bylo rok a půl prakticky byl v zajetí, rok a půl no.

Vstup 5: Nela Golová

Rozhovor s panem Vilémem byl pro nás silným zážitkem. Strávily jsme s ním jedno dlouhé dopoledne. Když se čas začal krátit, zeptaly jsme se na naší poslední otázku. Jaký vzkaz by dal Vilém Tomas mladým lidem?

Vstup 5: Vilém Tomas (04:15 - 04:50)

Aby využili všechny schopnosti, které mají aby mohli co zlepšit aby mohli něco ukázat někým mladším, aby nebyly sobečtí pro sebe aby mysleli aji na druhé.